

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIM VAZIRLIGI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

Ro'yxatga olindi:
№ BD 145
2025 yil 25 avgust

**KLINIK PSIXOLOGIYA
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60310300-Psixologiya

Samarqand-2025

Fan/modul kodi		O'quv yili	Semestr		ECTS kreditlar
PD2304		2028-2029	6		6
Fan/Modul turi		Ta'lim tili			Haftadagi dars soatlari
Majburiy		Ozbek			5
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Klinik psixologiya		74	106	180
Fanning maqsadi (FM)					
FM1	Klinik psixologiyasiga oid qonuniyatlar, omillar hamda sabablar, ularning rivojlanish va shakllanishining mohiyati va tuzilishini aniqlash. Umr davrining shakllari va tiplari, muammoga oid biologik, psixologik va nazariy yondashuvlarning tahlili, uning profilaktikasi, psixodiagnostikasi hamda psixokorreksiya xususiyatlarining o'ziga xosligi haqidagi nazariy va amaliy bilimlar bilan qurollantirish. Statistik adaptastion yondashuv, noa'anaviy negativ mezonlari, madaniy reletivizm, rasmiy yondashuvni shakllantirishdan iborat.				
FM2	Fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovasiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikasiya tizimidan keng foydalanish.				
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-Mavzu. Klinik psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari,tarixi va ahamiyati. Klinik psixologiyasining alohida sohalari. Klinik psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari, tarixi va ahamiyati. Klinik psixologiyasining psixologiya va tibbiyot fanlari tizimidagi o'rni. Klinik psixologiyasi fanining davolovchi va profilaktik yo'nalishlari. Klinik -psixologik qarashlarning rivojlanish tarixi. Psixika va miyaning o'zaro aloqadorlik nazariyalari. Inson miyasi rivojlanish bosqichlari va so'zning ahamiyati. Miyada nutq mexanizmlarining shakllanishi. Miya va ong. 2-Mavzu. Tibbiyot psixologiyasi fanining vujudga kelishi va rivojlanishi tarixi. . Klassifikasiya va diagnostika. Klinik amaliyotda qo'llaniladigan metodikalar. Tibbiyot psixologiyasining birlamchi manbalari.Tibbiyot psixo-logiyasi fani rivojlanishida sharq olimlarining xizmati. Gippokrat va tibbiyot psixologiyasi. I.P. Pavlovning ONF ta'limoti va tibbiyot psixologiyasi. ONF to'g'risidagi ta'limoti rivojlanishining zamonaviy holati. Neyrofiziologiya va ONF fiziologiyasi. Psixik buzilishli individlarni klassifikatsiyalash tizimi. MKB – Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti klassifikatsiyasi. ICIDH – mehnat layoqati yo'qotishga sabab bo'luvchi buzilishlar va kasalliklar xalqaro klassifikatsiyasi. 3-Mavzu. Psixik salomatlik, psixik kasallik, psixik buzilishlar.					

Bemor psixologiyasi. Kasallikning ichki ko'rinishi .Kasallik, yomon kayfiyat kasalning roli. Kasallikning umumiy tushunchasi modeli sifatida. Kasallik modelining qo'llanilishi. Kasallik va salomatlikni aniqlash. Kasallik va salomatlik sabablari. Buzilishlarning psixologik konsepsiyasi

4- Mavzu. Kasallikka munosabat tipini aniqlash metodikalari (Lichko, V.P.Zaysev va boshqalar) Psixosomatik va somatopsixik nisbati.

V.N.Myasishyevning munosabat konsepsiyasi va uning tibbiyot psixologiyasidagi roli. Bemorning kasallikka munosabati. Kasallikka munosabat tipi klassifikatsiyasi. Bemorning o'z kasaliga munosabatini o'rganish so'rovnomasi. V.P. Zaysevning yurak-tomir kasalliklarida bemorning o'z kasaliga reaksiyasini o'rganish metodikasi. Lichkoning "Kasallikka munosabat tipi" metodikasi. Tadqiqotlarni o'tkazish muolajasi.

5-Mavzu. Yatropatogenii. Yurak-tomir kasali mavjud bemorlar psixologiyasi.

Yatropatogeniyalar to'g'risida tushuncha. Yatrogeniyalarning manbalari. Bemor shaxsi. Tibbiyot xodimi shaxsi va uning xatolari. Tibbiy etika masalalari. Shifokorlik sirini saqlash. Bemor va shifokorning o'zaro munosabatlari. Bemor va hamshiraning o'zaro munosabatlari. Kasbiy psixik deformasiya.

6- Mavzu. Oshqozon-ichak kasalliklarida bemorlarning psixologik xususiyatlari. Endikrin kasalli bemorlarning psixologik xususiyatlari

Hazm qilish a'zolari kasalligining klinik jihatdan turli-tumanligi. Hazm qilish a'zolari xastaliklarining paydo bo'lishi, kechishi va davolashda psixologik omillarning o'rni. 12 barmoqli ichak va oshqozon yarasi kasalligida psixosomatik buzilishlar. "Shaxsning yarali tipi " tushunchasi. Gastroenterologik klinikalarda psixolog ishining o'ziga xosligi. Endokrin tizimi kasalliklari.

7-Mavzu. Teri kasalliklari bilan xastalangan bemorlarning psixologik xususiyatlari. Onkologik bemorlarning psixologik xususiyatlari.

Psixogen xarakterdagi teri kasalliklari. O'zida teri kasali mavjud bemorlarning reaksiyasi. Teri kasalliklari bilan xastalangan bemorlarning o'z kasaliga munosabatining yosh xususiyatlari .Onkologik kasalliklar: Etiologiyasi, patogenezi, diagnostikasi, ko'rinishlari va profilaktikasi. Stress va rak. Kasallikni yengishda insonning psixologik zahiralar. Onkologik bemorlarning turmush tarzini baholash. Aka-uka Saymontonlarning «Sog'lomlikka qaytish» kitobi muhokamasi.

8- Mavzu. Klinik-psixologik intervensiya davomiyligi. Ong. Ong buzilishlari.

Intervensiya tadqiqining asosiy tamoyillari. Baholash kriteriyalari. Yo'naltirilgan bosqich metodikasi. Analogiya bo'yicha tajriba. Sinov bosqichi metodikasi. Metaanaliz. Normativ metodlar: kriteriyalar katalogi, davolash bo'yicha iavsiyalar. Amaliy nazorat metodikasi, sifat kafolati. Ong muammosi va tibbiyot psixologiyasi. Ong buzilishlari. Sopor. Koma. Ong buzilishlari va bosh miya tomir kasalliklari. Ong buzilishlari va somatik kasalliklar kechishidagi asoratlari.

9 - Mavzu. Motor buzilishlar. Motor buzilishlar: intervensiya.

Motor buzilishlar: klassifikatsiya va diagnostika. Motor buzilishlar etiologiyasi. Harakatlarni boshqarish funksiyasi. Harakat dasturi chaqiruvining buzilishlari. Harakatlarni bajarishning buzilishi. Motor buzilishlari intervensiyasiga fizioterapevtik yondashuv. Terapiyada xulq-

atvor yondashuvi. Povedencheskaya terapiya pri Tik holatida xulq-atvor terapiyasi. Giperaktiv bolalar xulq-atvor terapiyasi. Psixogen buzilishlarda xulq-atvor terapiyasi. Kompensator mexanizmlari sustlashuvi. Intervensiyaga turli yondashuvlarni baholash.

10- Mavzu. Idrok buzilishlari. Diqqatning buzilishi.

Idrok buzilishlari: klassifikasiya va diagnostikasi. Idrokning ahamiyati. Ko'rishning buzilishi. Eshitishning buzilishi. Tuyushning buzilishi. Ta'm maza bilishning buzilishi. Jarohatning joylashuviga ko'ra idrokning buzilishi. Etiologiyaga ko'ra idrokning buzilishi. Psixik buzilishlarda idrok buzilishlari.

Turli xil kasalliklarda diqqatning buzilishi. Bosh miya tomir kasalliklari va diqqatning buzilishi. DESGda diqqatning buzilishi.. Diqqat buzilishlarining tadqiqot metodlari.

11-Xotira buzilishlari. Tafakkur buzilishlari.

Xotira buzilishlari: klassifikasiya va diagnostikasi. Xotira funksiyasi va uning buzilishlari. A va V amneziya tiplari misollar. Amneziya va emplitit va implisit xotira. Psixik kasalliklarda xotiraning buzilishlari. Bosh miya tomir kasalliklarida xotira buzilishi. Narusheniya pamyati pri sosudistyx zabolevaniyax golovnogo mozga. Neyropsixologik nuqtai nazardan xotira buzilishlari etiologiyasi. Tafakkur buzilishlari: Etiologiya, patogenez, klinika va diagnostika. Tafakkur buzilishlarining klassifikasiyasi. Muammoni hal qilish layoqatining buzilishi.

12- Mavzu.Emosional buzilishlar. Emosional buzilishlar: intervensiya.

Emosional buzilishlar: klassifikasiya va diagnostika. Emosional buzilishlar paydo bo'lishining etiologiyasi va uning tahlili. Emosional buzilishlarni qayd etish. Xavotir. Qayg'u. G'azab va boshqa salbiy emosiyaalar. Xursandchilik va boshqa pozitiv emosiyaalar. Emosional buzilishlar vujudga kelishining perseptiv va kognitiv shart-sharoitlari. Emosional buzilishlarning asoratlari. Fobik buzilishlar. Affektiv buzilishlar. Sabab va so'nishini hisobga olgan holda ta'sir ko'rsatish.Idrok o'zgarishlarini hisobga olgan holda ta'sir o'tkazish. ozdeystviya za schet izmeneniya vospriyatiya. O'ziga xos bo'lmagan jihatlarini hisobga olgan holda ta'sir ko'rsatish. Axborotlarni qayta ishlash hisobiga hisobiga ta'sir ko'rsatish. Kutilmadagi o'zgarishlarni hisobga olgan holda ta'sir etish. Somatik o'zgarishlarni hisobga olgan holda ta'sir etish.

13-Mavzu .Motivasion buzilishlar. Uyqu buzilishlari.

Motivasion buzilishlarning klassifikasiya va diagnostikasi. Motivasion buzilishlarning etiologiyasi. Motivasion jarayonlar va ularning buzilishi. Motivasiya o'zgarishlari va xatti-harakatni baholash. Motivasion buzilishlar va klinik sindromlar. Uyqu buzilishlari: Klassifikasiya va diagnostikasi. Tush ko'rishni izohlash modeli. Uyqu buzilishlari paydo bo'lish sharoitlari. Uyqu buzilishlari psixik kasalliklar rivojlanishining sharti sifatida. Uyqu buzilishlarini oldini olish shartlari.

14- Mavzu. Depressiya. Xavotirlanish va uning intervensiyasi.

Depressiya etiologiyasi, klinikasi va diagnostikasi. Genetik va psixososial omillar. Krizisli hayotiy hodisalar. Stressli va muhit sharoitining yetishmasligi. Komorbidlikning demografik qirralari.

15-Mavzu. Xavotirlanish va uning intervensiyasi.

Xavotirlanish etiologiyasi, patogenez, klinika va diagnostikasi. Me'yor va patologik

xavotirlanish. Fobik buzilishlar. Xavotirlanish va uning intervensiyasi.

16-Mavzu. Psixologik kasalliklarni kognitiv-xatti-harakat bilan davolash.

Sog'liqni saqlash va mustahkamlash profilaktikasi. Sog'liqni saqlash va mustahkamlashning o'ziga xos va xos bo'lmagan profilaktikasi. Individual-yo'naltirilgan va tizimli – yo'naltirilgan profilaktika. Sog'liqni saqlash va mustahkamlashning profilaktik metodlari.

17- Mavzu. Perinatologiyaning psixologik jihatlari.

Perinatal psixologiyaning psixologik sohalari. Perinatal psixologiya-psixologiyaning alohida sohasi sifatida. Homiladorlik va tug'ruq psixologiyasi. Perinatal davr psixologiyasi. Akusherlik klinikalari va markazlarida psixologik ish. Bepushtlikning psixologik jihatlari. Reproduktiv salomatlikning psixologik jabhalari.

18- Mavzu . Tibbiyot psixologiyasida psixoterapiya.

Psixoterapiya: umumiy yondashuvlar va tizimlashtirish. Psixoterapevtik metodlar xarakteristikasi. Pasiyentdagi o'zgarish fazalari. Barcha uchun umumiy bo'lgan terapevtik ta'sir etish. Terapiyaning maqsadi va buzilish modeli. So'zlashish psixoterapiyasi. Yo'naltirilgan va shaxslararo tizim. Xulq-atvor va emosiyaga yo'naltirish. Xulq-atvor psixoterapiyasi.

III. Seminar mashg'ulotlar uchun ko'rsatma va tavsiyalar:

(Amaliy ishlar, Labaratoriya ishlari, kurs ishi, Mustaqil ta'lim) o'quv rejasida ko'rsatilgan turi bo'yicha yoziladi.

Seminar mashg'ulotlarining taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari mazmuni:

- 1 Klinik psixologiyasi fanining predmeti, vazifalari, tarixi va ahamiyati. Klinik psixologiyasining alohida sohalari.
- 2 Tibbiyot psixologiyasi fanining vujudga kelishi va rivojlanishi tarixi.
- 3 Klassifikasiya va diagnostika. Klinik amaliyotda qo'llaniladigan metodikalar.
- 4 Psixik salomatlik, psixik kasallik, psixik buzilishlar. Bemor psixologiyasi. Kasallikning ichki ko'rinishi .
- 5 Kasallikka munosabat tipini aniqlash metodikalari (Lichko, V.P.Zaysev va boshqalar) Psixosomatik va somatopsixik nisbati.
- 6 Yatropatogenii. Yurak-tomir kasali mavjud bemorlar psixologiyasi.
- 7 Oshqozon-ichak kasalliklarida bemorlarning psixologik xususiyatlari. Endikrin kasalli bemorlarning psixologik xususiyatlari.
- 8 Teri kasalliklari bilan xastalangan bemorlarning psixologik xususiyatlari. Onkologik bemorlarning psixologik xususiyatlari.
- 9 Klinik-psixologik intervensiya davomiyligi. Ong. Ong buzilishlari.
- 10 Motor buzilishlar. Motor buzilishlar: intervensiya

- 11 Idrok buzilishlari. Diqqatning buzilishi.
- 12 Xotira buzilishlari. Tafakkur buzilishlari.
- 13 Emosional buzilishlar. Emosional buzilishlar: intervensiya.
- 14 Motivasion buzilishlar. Uyqu buzilishlari.
- 15 Depressiya. Xavotirlanish va uning intervensiyasi.
- 16 Xavotirlanish va uning intervensiyasi.
- 17 Profilaktika, sog'liqni saqlash va mustahkamlash.
- 18 Perinatologiyaning psixologik jihatlari.
- 19 Tibbiyot psixologiyasida psixoterapiya .

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

-esse-dolzarb mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;

- dokladlar tayyorlash;

- kurs ishi yozish;

- konspekt yozish;

- glossariy tuzish;

- individual va guruh o'quv loyihasi;

- keys-topshiriqlarini bajarish;

- mavzuli portfoliolar tuzish;

- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;

- infografika tuzish;

- manbalar bilan ishlash;

- chizma-tasviriy modellar(intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;

- darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;

- darsdan tashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;ta'lim yo'nalishi

(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

Talaba mustaqil ta'limni tayyorlashda fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- seminar mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
- darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- talabaning o'quv, ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fan bo'limlari va mavzularini chuqur o'rganish;
- faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari;
- masofaviy ta'lim.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'lim mavzulari:

1. Psixogenetika va tibbiyot psixologiyasining masalalari
2. Psixoaktiv moddalarni iste'mol qilish bilan bog'liq buzilishlar
3. Shizofreniya: etiologiya, klinika, diagnostika
4. Shizofreniya: bioximik va genetik omillar
5. Shizofreniyaning psixososial jabhalari
6. Shizofreniya kasalligining zo'rayishida davolash konsepsiyasi
7. Hayotiy krizislar va depressiya
8. Depressiyada psixologik davolashni amalga oshirishning yangi samarador usullari
9. Xavotirlanish etiologiyasi va patogenezi
10. Xavotirlanish va somatik kasalliklar
11. Agrofobiya va talvasa
12. Sosiofobiyaning fenomenologik va differensial diagnozi
13. Xavotirlanishda xulq-atvor terapiyasining umumiy strategiyasi
14. Xavotirlanishga moyillik profilaktikasi
15. Somatoform konversion buzilishlar
16. Qarilik bilan bog'liq buzilishlar
17. Depressiv simptomatika diagnostikasiga oid testlar
18. Psixik va somatoform buzilishlarni aniqlash shkalalari
19. Affektiv rivojlanish va bog'lanib qolishlik.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba quyidagi kompetensiyalarga ega bo'ladi:

psixologioyaning tabiiy va ijtimoiy fan sifatida talqin qilinishi, psixologiyaning sohalari,

psixik tirik mavjudotning ob'yektiv borliqni aks ettirish shakli ekanligi, psixika da ong munosabati, sharq mutaffakkirlarining psixologik qarashlari, shaxs hissiy-irodaviy sohasi, irodaviy harakatlar va uni boshqarish, shaxs shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar; muloqotning inson filogenetik va ontogenitik rivojlanishidagi ahamiyati, qobiliyat va layoqatning sifat va miqdor xarakteristikasi, qobiliyatlar tuzilishi, turlari, talantning paydo bo'lishi va tuzilishi, qobiliyat borasidagi nazariyalar to'g'risida bilimga ega bo'lishi; (bilim)

shaxs(o'quvchi)ning psixologik xususiyatlarini o'rganuvchi metod va texnologiyalar, bilish jarayonlari va individual xususiyatlarining diagnostikasi va korreksiyasi, pedagogik jarayonni boshqarish, o'quv eksperimentlar o'tkazish, Oshaxs (o'quvchi) psixikasining o'ziga xos psixikasini kuzatish, o'quv jarayonida turli anketa va boshqa usullarni qo'llay olish, psixologik marifiy ishlarni tashkil etish, malakalarga ega bo'lish lozim; (malaka)

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
 - interfaol keysstadilar;
 - seminarlar (mantiqiy fikrlash. Tezkor savol-javoblar);
 - guruhlarda ishlash;
 - taqdimotlarni qilish;
 - individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish ustun loyihalar;

VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariya va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

ASOSIY ADABIYOTLAR

1. "Tibbiyot psixologiyasi". O'z.FMJ., 2008. I. Ibodullaev Z 2008
2. "Yosh davrlari va pedagogik psixologiya" – Darslik Toshkent. Nizomiy omidagi TDPU, 2021y.2. Do'stmuxamedova Sh.A., Tillashayxova X.A., Bayqunusova G.Y., Ziyaviddinova G.Z., 2012
3. Ijtimoiy psixologiyaning asoslari. T.2013 3. Sh.Xalilova, J.Po'latov. 2013
4. OILA PSIXOLOGIIYaSI: Darslik. Pedagogika oliygoxdari talabalari uchun // Muallif: .: "Fan va texnologiya" V.M.Karimova. - T 2007

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Климов Е.А. «Общая психология». -Спб., Питер, 2001
2. David G.Myers. "Psychology" Mijigan USA: Worth Publisher.: 2011
3. Maxsudova M.A. "Muloqot psixologiyasi" T.2006
4. Немов Р.С. Психология. М.: Владос, 2003. 1 -2-т.
5. Фридман Л .М. Психология воспитания. Книга д;1я тех, кто любит детей. -М.: ТТ С «Сфера»,1999.
6. Радугина А.А. Педагогика и психология. - М., 2007.
7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. - Spb: Piter, 2007
8. G'oziyev E.G'. "Ontogenez psixologiyasi". -T.: Noshir. 2010

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI

O'zbekiston Ryepublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi

	<p>to'g'risida. (O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70- modda)</p> <p>O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 - yil 6 – noyabrdagi “O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida ta'lim - tarbiya va ilm - fan sohalarini rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida” gi PF - 6108 - son farmoni.</p> <p>Axborot manbalari (saytlar):</p> <p>1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.</p> <p>2. http://tdpu.uz</p> <p>3. http://pedagog.uz</p> <p>4. http://ziyonet.uz</p> <p>5. http://books.google.co.uz/books/S.K.Mangal</p> <p>6. www.childpsy.ru</p> <p>7. www.psychology.uz</p> <p>8. www.psychology.net.ru</p> <p>9. www.psycatalog.ru</p>
7.	Fan dasturi Samarqand davlat pedagogika Instituti, o'quv-uslubiy kengashining 2025 yil _____dagi _____-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar va dastur mualliflari: Samarqand davlat pedagogika instituti Psixologiya kafedrasi assistenti N.Abdumannatova
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>U.A.Butayeva - Samarqand davlat pedagogika instituti, psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD</p> <p>O.Avlayev.- Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika universiteti psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD</p>

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan 2025-yil uchun tasdiqlangan xalqaro e'tirof etilgan tashkilotlarning (Quacquarelli Symonds World University Rankings, Times Nigher Education, Academic Ranking of World Universities) reytingida 1 o'rinni egallagan AQSH ning Garvard Universiteti Tibbiyot fakulteti Tibbiyot psixologiyasi yo'nalishi («Klinik psixologiya») dasturi tahlil qilinib ushbu asosda fan dastur ishlab chiqildi.

“Klinik psixologiya ” fanining dasturi tayyorlanib 1 ta mavzusi yangilandi
<https://psychology.fas.harvard.edu/clinical-psychology-grad>

Fan dastur Ijtimoiy fanlar fakultetning 2025-yil 6-fevraldagi 9-f sonli farmoyish bilan tuzulgan ishchi guruh tomonidan maqullangan.

Tuzuvchi

N.Abdumannatova

Kafedra mudiri

U.A.Butayeva

Fakultet dekani dost v.b

A.Jo'raqulov

O'quv-ishlar bo'yicha prorektor:

N.H.Musulmonov

O‘zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
Pedagogika va jismoniy madaniyat fakulteti Psixologiya kafedrasida
60310300-Psixologiya yo‘nalishi uchun tayyorlangan «Klinik psixologiyasi»
fanidan o‘quv dasturiga
TAQRIZ

Har bir xalq, har bir millatning ertangi kuni bugun voyaga yetayotgan avlod taqdiri bilan uzviy bog‘liqdir. Shu nuqtai nazardan aytganda, mamlakatimizda o‘tgan davr mobaynida ta‘lim tizimini rivojlantirishga davlat siyosati darajasida e‘tibor qaratilib, o‘g‘il-qizlarimizning jahon andozalariga mos sharoitlarda bilim olishini, jismoniy va ma‘naviy jihatdan yetuk insonlar bo‘lib ulg‘ayishini ta‘minlash, qobiliyat hamda iqtidorini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish borasida keng ko‘lamli ishlar amalga oshirildi.

Yuqori samarali zamonaviy ta‘lim va innovatsiya texnologiyalari, ilg‘or xorijiy tajribani keng joriy etgan holda, oliy o‘quv yurtlarining pedagog kadrlarini tayyorlash bo‘yicha malaka talablari, o‘quv rejalari, dastur hamda uslublarini tubdan yangilashga oid chora-tadbirlar o‘z ifodasini topdi. Bu o‘z navbatida, oliy o‘quv yurtlarida talabalarga saboq berayotgan professor-o‘qituvchilarning zamon bilan hamnafas bo‘lishlariga, o‘quv jarayoniga fanlar bo‘yicha innovatsiyalar, shuningdek, ilg‘or uslublarni keng joriy etishga zarur shart-sharoit yaratadi, shu bilan birga, kasb mahorati, pedagogik va ilmiy faoliyatini muttasil rivojlantirib borishini talab etadi. «Klinik psixologiyasi» fanidan ushbu fan dasturi O‘zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti Psixologiya kafedrasida tayyorlangan. Ushbu fan dasturi ma‘lumotli hujjatlardan iborat bo‘lib, bakalavrlarni ma‘ruza va amaliy mashg‘ulotlarni mustaqil o‘rganish bo‘yicha o‘zlashtirish sifatini oshiradi. Fan dasturi “Klinik psixologiyasi”fani bo‘yicha 60110500-Psixologiya yo‘nalishining 1-kurs bakalavrlari uchun mo‘ljallangan.

Fan dasturini tayyorlash davomida oliy ta‘lim sifatini ta‘minlash jarayonlarida ilg‘or xorijiy tajribalarni o‘rganib chiqqan holda oliy ta‘lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan.

Klinik psixologiyasiga oid qonuniyatlar, omillar hamda sabablar, ularning rivojlanish va shakllanishining mohiyati va tuzilishini aniqlash. Umr davrining shakllari va tiplari, muammoga oid biologik, psixologik va nazariy yondashuvlarning tahlili, uning profilaktikasi, psixodiagnostikasi hamda psixokorreksiyasi xususiyatlarining o‘ziga xosligi haqidagi nazariy va amaliy bilimlar bilan qurollantirish. Statistik adaptastion yondashuv, noa'anaviy negativ mezonlari, madaniy reletivizm, rasmiy yondashuvni shakllantirishdan iborat.

Mazkur fan dasturi talab darajasida bajarilgan, uni pedagogik oliy ta‘lim muassasasi 60110500-Psixologiya yo‘nalishining mutaxassisligi bo‘yicha bakalavr bosqichiga mos deb hisoblayman.

Toshkent viloyati Chirchiq davlat
pedagogika universiteti
psixologiya kafedrası v.b
professori, p.f.d

O.Avlayev

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti
Pedagogika va jismoniy madaniyat fakulteti Psixologiya kafedrasida
60310300-Psixologiya yo'nalishi uchun tayyorlangan «Klinik psixologiyasi»
fanidan o'quv dasturiga
TAQRIZ

Har bir xalq, har bir millatning ertangi kuni bugun voyaga yetayotgan avlod taqdiri bilan uzviy bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan aytganda, mamlakatimizda o'tgan davr mobaynida ta'lim tizimini rivojlantirishga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilib, o'g'il-qizlarimizning jahon andozalariga mos sharoitlarda bilim olishini, jismoniy va ma'naviy jihatdan yetuk insonlar bo'lib ulg'ayishini ta'minlash, qobiliyat hamda iqtidorini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi.

Yuqori samarali zamonaviy ta'lim va innovatsiya texnologiyalari, ilg'or xorijiy tajribani keng joriy etgan holda, oliy o'quv yurtlarining pedagog kadrlarini tayyorlash bo'yicha malaka talablari, o'quv rejalari, dastur hamda uslublarini tubdan yangilashga oid chora-tadbirlar o'z ifodasini topdi. Bu o'z navbatida, oliy o'quv yurtlarida talabalarga saboq berayotgan professor-o'qituvchilarning zamon bilan hamnafas bo'lishlariga, o'quv jarayoniga fanlar bo'yicha innovatsiyalar, shuningdek, ilg'or uslublarni keng joriy etishga zarur shart-sharoit yaratadi, shu bilan birga, kasb mahorati, pedagogik va ilmiy faoliyatini muttasil rivojlantirib borishini talab etadi. «Klinik psixologiyasi» fanidan ushbu fan dasturi O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti Psixologiya kafedrasida tayyorlangan. Fan dasturi "Klinik psixologiyasi" fani bo'yicha 60310300-Psixologiya yo'nalishining 1-kurs bakalavrlari uchun mo'ljallangan.

Fan dasturini tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan.

Klinik psixologiyasiga oid qonuniyatlar, omillar hamda sabablar, ularning rivojlanish va shakllanishining mohiyati va tuzilishini aniqlash. Umr davrining shakllari va tiplari, muammoga oid biologik, psixologik va nazariy yondashuvlarning tahlili, uning profilaktikasi, psixodiagnostikasi hamda psixokorreksiyasi xususiyatlarining o'ziga xosligi haqidagi nazariy va amaliy bilimlar bilan qurollantirish. Statistik adaptastion yondashuv, no'anaviy negativ mezonlari, madaniy reletivizm, rasmiy yondashuvni shakllantirishdan iborat.

Mazkur fan dasturi talab darajasida bajarilgan, uni pedagogik oliy ta'lim muassasasi 60310300-Psixologiya yo'nalishining mutaxassisligi bo'yicha bakalavr bosqichiga mos deb hisoblayman.

O'zbekiston-Finlandiya Pedagogika
Instituti, Pedagogika va jismoniy
madaniyat fakulteti
Psixologiya kafedrasi mudiri

dots U.A. Butayeva